

СТАНОВИЩЕ

от проф. дн Георги Цветков Георгиев, Институт за гората – БАН по материалите, предоставени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания при БАН – София, в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. „Биологически науки“, научна специалност „Екология и опазване на екосистемите“

В конкурса за доцент, обявен в Държавен вестник бр. 92 от 03.11.2023 г. и в интернет страницата на Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания при БАН (ИБЕИ-БАН), за нуждите на Изследователска група „Фауна, таксономия и екология на безгръбначни животни“ към Отдел „Животинско разнообразие и ресурси“, като единствен кандидат участва гл. ас. д-р Теодора Мариус Теофилова.

Теодора Мариус Теофилова е родена на 18.08.1978 г. в гр. Шумен. Обучава се в Лесотехнически университет – София, където през 2001 г. се дипломира като бакалавър по специалност „Екология и опазване на околната среда“, през 2004 г. – като магистър по специалност „Селищна екология“, а през 2006 г. – като експерт по кинология. През 2014 г. придобива образователната и научна степен „доктор“, след защита на дисертационен труд в Биологически факултет на Софийски университет „Св. Кл. Охридски“ на тема „Състав и структура на карабидните съобщества (Coleoptera: Carabidae) в различни типове екосистеми от района на нос Емине“. През 2015 г. е избрана за главен асистент по ентомология в ИБЕИ-БАН, където понастоящем работи.

Процедурата по разкриването на конкурса и документите на гл. ас. д-р Теодора Теофилова изцяло отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото приложение.

В конкурса за доцент гл. ас. д-р Теодора Теофилова представя списък на 76 публикации, от които 4 са оценявани при защитата на дисертационния труд.

В конкурса за доцент гл. ас. д-р Т. Теофилова участва със 72 научни труда, от които 65 статии в научни списания и 7 публикации в сборници от научни форуми. Тридесет и осем публикации са отпечатани в индексирани издания, от които 20 бр. в списания с JCR-IF (Web of Science) и 18 бр. – в списания с SJR (Scopus): *Ecologia Balkanica* (8 бр.), *Acta zoologica bulgarica* (7 бр.), *Forestry Ideas* (4 бр.), *Bulgarian Journal of Agricultural Science* (3 бр.), *North-Western Journal of Zoology* (3 бр.), *Zoology and Ecology* (2 бр.), *Acta Biologica Sibirica* (1 бр.), *Archives of*

Biological Sciences (1 бр.), Biharean Biologist (1 бр.), Biologia (1 бр.), Ecologica Montenegrina (1 бр.), Folia Oecologica (1 бр.), Historia naturalis bulgarica (1 бр.), Journal of Insect Biodiversity (1 бр.), Life (1 бр.), Diversity (1 бр.), ZooKeys (1 бр.). Гл. ас. д-р Т. Теофилова е автор на 23 самостоятелни публикации (32% от общия брой на публикациите в конкурса), в 24 е първи автор (33%), в 15 – втори автор (21%), и в 10 (14%) – трети и следващ автор. Почти всички публикации (67 бр., или 93%) са написани на английски език, четири публикации (6%) – на руски език, и само една публикация (1%) – на български език.

Научноизследователската дейност на гл. ас. д-р Теодора Теофилова е в областта на ентомологията и почти изцяло е свързана с изучаване на бръмбари бегачи (Coleoptera: Carabidae). В резултат на нейните проучвания са направени значими приноси в областта на фаунистиката, биологията и екологията на видове с консервационна значимост.

МЕТОДОЛОГИЧНИ ПРИНОСИ. Изготвен е модел на разпространение на карабидите по подтипове тревни екосистеми, надморска височина и региони в България и е разработена система за оценяване видовото богатство [8]. Доказано е, че при проучване на бръмбари бегачи със специфична биология и екология, уловът на светлина е ценно допълнение към стандартния метод с почвени капани [5].

ФАУНИСТИЧНИ ПРИНОСИ. Установени са нови колеоптерни таксони за фауната на България: ново семейство (Cerophytidae), нов род (*Cerophytum*) и нов вид (*C. elateroides*) [29]; три нови вида бръмбари бегачи – *Anthracus insignis* [5], *Carabus bessarabicus* [11], *Amblystomus rectangulus* [21]; един вид от сем. Dytiscidae (*Deronectes fairmairei*) [14]; един вид от сем. Chrysomelidae (*Lilioceris faldermanni*) [14]. Констатирани са нови регионални находки при карабидите: 10 вида за резерват „Сребърна“ [5]; 46 вида за Тунджанско-Сакарския район [6]; 11 рода, 2 подрода и 60 вида за Източни Родопи [18]; 25 вида за цялата територия на Родопите [7, 18]; 6 вида за Дунавската равнина и 120 вида – за нейната западна част [22]; 2 вида за българската част от долината на река Струма [20]; 13 вида за Пирин [20]. За първи път са представени сигурни данни и конкретни находища за *Leistus piceus* в България [21]. Четиринадесет вида сирфидни мухи (Diptera: Syrphidae) са намерени за първи път в Карловската котловина [12], а два вида водни бръмбари (Coleoptera: Dytiscidae) – за първи път в Стара планина [14]. Два вида (*Brachinus bodemeyeri*, *Microlestes apterus*) са съобщени за първи път за карабидната фауна на Румъния [19].

БИОЛОГИЧНИ И ЕКОЛОГИЧНИ ПРИНОСИ. Доказано е, че карабидите могат да бъдат биоиндикатор при мониторинг на климатични промени и антропогенно въздействие [7]. Открито е ключовата роля на някои екологични фактори за разпределението на бръмбарите бегачи – минимални температури през нощта [5], влажност и почвени условия [8], височинен

градиент, субстрат и растителност [7, 9]. Анализирани са екологичната структура на съобществата от бръмбари бегачи по отношение на предпочитанията им към влажността, спектъра на жизнените форми от различни райони на страната и степента на антропогенно въздействие [6, 8, 9, 10, 15, 18, 20, 23]. Направена е зоогеографска характеристика на карабидните ценози в различни райони на България [6, 15, 18, 20, 22]. Изяснени са главните екологични характеристики на комплексите от сирфидни мухи в различни типове агроecosистеми при въздействието на различни пестициди [12, 13].

ПРИНОСИ В ОБЛАСТТА НА КОНСЕРВАЦИОННАТА БИОЛОГИЯ. Разширени са знанията за биологията, екологията, разпространението и статуса на конзервационно значими видове насекоми [6, 11, 15, 14, 18, 21, 28, 29], риби [27], птици [25, 26] и бозайници [16]. Характеризирани са заплахите от естествен или антропогенен характер и са предложени мерки за смекчаване и оптимизиране на екологичната обстановка.

НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ. Резултатите от проучванията на гл. ас. д-р Т. Теофилова намират приложение при изготвянето на планове за управление на три резервата [5, 6, 14, 15].

Справката за научните и научно-приложните приноси е прецизна и коректна.

ЦИТИРАНИЯ. Гл. ас. д-р Теодора Теофилова представя списък с 34 цитирания на 18 нейни публикации. Тридесет и едно цитирания (91%) са направени в списания с IF (26 бр.) и SJR индекс (5 бр.), и само 3 цитирания – в издания от базата данни на Web of Science и Scopus без IF и SJR индекс, което е убедителен атестат за значимостта на научната проблематика и качеството на резултатите от изследователската дейност на кандидата. В стойностно изражение цитиранията набират 68 т., което надхвърля възприетите критерии за заемане на длъжността „доцент“ в ИБЕИ-БАН (60 т).

УЧАСТИЕ В НАУЧНИ ФОРУМИ. През периода 2006-2023 г. гл. ас. д-р Т. Теофилова участва с 31 доклада и 49 постера в 42 национални и международни научни форуми, от които 11 са организирани и проведени в чужбина.

УЧАСТИЕ В НАУЧНИ ПРОЕКТИ. Гл. ас. д-р Т. Теофилова участва като ръководител на договор с Фонд „Научни изследвания“ (2018-2021 г.) и като участник – ръководител на работен пакет или екип, експерт и доброволец в 17 други проекта и 10 експертизи, свързани с изготвяне на планове за действие на животински видове, управление на защитени територии, екологични оценки на инвестиционни предложения, устройствени планове на общини и др.

УЧЕБНО-ОБРАЗОВАТЕЛНА И РЕЦЕНЗЕНТСКА ДЕЙНОСТ. През периода 2010-2012 г. д-р Т. Теофилова води курс упражнения по „Екология и опазване на околната среда“ за студенти редовно обучение по специалностите „Молекулярна биология“, „Биология и химия“, „География и биология“ и „Биотехнологии“ към БФ на СУ „Св. Климент Охридски“. Тя е

научен консултант на бакалавърска дипломна работа в Нов български университет (2015 г.), дипломен ръководител на магистърска дипломна работа в БФ на СУ „Св. Климент Охридски“ (2017 г.). Участвала е като член на четири Държавни изпитни комисии за придобиване на професионална квалификация „Кинолог“ (2015-2018 г.). Рецензент е на четири дипломни работи и 19 ръкописа за международни научни списания.

Наукометричните показатели на гл. ас. д-р Теодора Теофилова (455 т.) надхвърлят минималните държавни изисквания по професионално направление 4.3. „Биологически науки“ и вътрешните правила на ИБЕИ-БАН (430 т.).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Кандидатът за заемане на академичната длъжност „доцент“ – гл. ас. д-р Теодора Мариус Теофилова има ясно очертан профил на научно-изследователска работа в областта на фаунистиката, екологията и консервационната значимост на бръмбарите бегачи (Coleoptera: Carabidae). Тя участва в конкурса с богата и качествена научна продукция, чиито наукометрични показатели надвишават изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и възприетите критерии в ИБЕИ-БАН. Големият брой публикации и цитирания в престижни научни списания, в съчетание с реализираните обществено значими проекти в областта на изучаването и опазването на биологичното разнообразие, се явяват убедително доказателство за високото качество на научно-изследователската дейност на кандидата.

Научните приноси, високият професионализъм и отличната репутация на кандидата в научната среда ми дават основание с пълна убеденост да препоръчам на Научното жури да избере гл. ас. д-р Теодора Мариус Теофилова за доцент по професионално направление 4.3. „Биологически науки“, научна специалност „Екология и опазване на екосистемите“.

25.02.2024 г.

София

Изготвил становището:

чл.-кор. дн Г. Георгиев